

Se upp med falska analogier

Privat vinstintresse
funger i vissa, men inte i andra,
offentliga verksamheter

Anne-Marie Lindgren

Är det är fel att göra vinst på att driva skolor (eller vård, eller omsorg) när det är OK att göra vinst på att bygga skolor, eller producera läromedel, eller läkemedel?

Jämförelsen bygger på en falsk analogi:

Svaret är att det faktiskt är skilda saker. Det handlar om olika typer av verksamheter, där förutsättningarna för att lägga dem i privata händer skiljer sig åt.

LO och Miljöpartiet kritiserar privat vinst i välfärden

Både LO-kongressen och Miljöpartiets kongress uttalade sig i helgen om vinster i välfärden. LO-kongressen var tydligast, med ett klart nej till vinstuttag; privata företag inom den skattefinansierade sektorn ska arbeta på non-profitbasis. Miljöpartiet var något luddigare, men beslutet – att friskolor i sin bolagsordning ska ange att syftet inte är att ta ut vinst – innebär en skärpning av deras tidigare hållning, och kongressdebatten visade att kritiken inom partiet hårdnat betydligt och att stora grupper uppenbart vill gå längre (precis som inom socialdemokratin).

Nu är i och för sig det som står i bolagsordningen inte det avgörande, om man vill begränsa vinstmöjligheterna utan att för den skull slå till med ett direkt förbud. Möjligheterna att plocka ut vinst på andra vägar än via aktieutdelning är ju rätt goda, exempelvis bolagskonstruktioner som möjliggör skattesmitande (exempelvis via internlån från ägarbolaget till höga räntor eller höga internhyror till ägarbolaget, som då lämpligt nog är placerat i ett skatteparadis), höga styrelsearvodet (som kan mångfaldigas genom kedjeliknande bolagskonstruktioner med ett antal styrelser att få arvoden i...), bonus till cheferna, o s v. Mycket mer avgörande är ett regelverk som helt enkelt minskar möjligheterna att göra vinster, exempelvis nya ersättningsystem som baseras på den faktiska personalstyrkan i friskolan, inte som i dag på de kommunala skolornas personalkostnader. Som företagen (till skillnad från lagstiftarna) raskt insett så innebär dagens regler utomordentliga möjligheter att skapa vinst genom att helt enkelt skära ner personalkostnaderna – för man får ju fortfarande samma ersättning...

Och intressantare än att i bolagsordningen skriva in begränsningar i vinstuttaget – en möjlighet som för redan finns genom kapitel 32 i aktiebolagslagen – är att reglera vilka bolagskonstruktioner som är acceptabla, för att undvika det skattetrixande som beskrevs nyss. När möjligheterna att rent faktiskt göra vinster minskar, försvinner med stor sannolikhet också sådana aktörer, vars primära syfte är just vinsten, inte intresset för verksamheten i sig själv.

Se upp med falska analogier!

De två kongressbesluten har givetvis oroat borgerliga kommentatorer, även om många försöker trösta sig med att Miljöpartiet inte direkt vill förbjuda vinster. Och så dyker förstås den vanliga retoriska frågan upp varför det är fel att göra vinst på att driva skolor (eller vård, eller omsorg) när det är OK att göra vinst på att bygga skolor, eller producera läromedel, eller läkemedel.

Eftersom det är ett ofta återkommande argument, som många dessutom tycker är svårt att bemöta, finns det skäl att granska det.

Och det enkla svaret är att det faktiskt är skilda saker, något som också flera forskningsrapporter visar (se i det följande). Det handlar om olika typer av verksamheter, där förutsättningarna för att lägga dem i privata händer skiljer sig åt.

Argumentet utgår från förutsättningen att bygga respektive drift av skattefinansierade förskolor kan behandlas likadant, eftersom båda är just skattefinansierade. Accepterar

man det är det förstås svårt att motivera varför frågan om vinst ska behandlas olika i de två fallen.

Men är den förutsättningen korrekt?

Nej. Det här argumentet är vad som kallas en falsk analogi. En falsk analogi uppstår när man jämför två företeelser som är lika i ett eller ett par avseenden, och av det drar slutsatsen att de därför är lika i alla andra avseenden också, och kan behandlas fullständigt lika.

Vilket givetvis inte alls behöver stämma. Att två företeelser – exempelvis ett dagis-bygge respektive driften av detta dagis – betalas med skattepengar betyder inte med automatik att de har likartade egenskaper i övrigt, och att de därför ekonomiskt och administrativt kan hanteras på samma sätt. Stat, kommuner och landsting svarar för ett antal sinsemellan mycket olika verksamheter, och det är inte på något sätt självklart att det som är ekonomiskt rationellt, eller demokratiskt rimligt, i vissa fall också är det i alla andra.

Att man i vissa fall accepterar vinst på verksamheter som betalas med skatter är alltså inte i sig självt något argument för att också göra det när det handlar om andra, väsensskilda verksamheter. Ska man acceptera vinst också i dessa andra fall är det för att en analys av dessa verksamheter visar att det är rationellt och leder till en bättre måluppfyllelse – inte därför att vinst visat sig vara OK i några helt andra fall.

Det finns då två mycket centrala skillnader mellan löpande sociala tjänster som vård, skola och omsorg å ena sidan och upphandling av varor och av avgränsade projekt och tjänster, exempelvis byggen eller snöröjning, å andra sidan.

A. Utbytbarheten

Vinst är en ersättning till dem som satsat kapitalet. Det är med andra ord en extra kapitalkostnad utöver vad som alltid, oavsett ägarform, måste avsättas för ny- och återinvesteringar. Denna vinst får, på det hela taget, ses som en tillkommande kostnad utöver självkostnaderna (inkl. avsättningar för återinvesteringar) för verksamheterna – en kostnad kommunen alltså slipper om verksamheten drivs i egen regi.

I vissa fall är det mer rationellt – dvs. billigare – för kommunen att ta denna kostnad för vinsten än att bygga upp en organisation för produktion i egen regi; det är, givetvis, mer ekonomiskt förnuftigt att köpa in datorer av en existerande tillverkare på marknaden än att starta tillverkning på egen hand! Det är också ofta rationellt att köpa avgränsade tjänster typ snöröjning eller sophämtning – eller dagisbyggen – på en redan existerande marknad med kompetenta (och seriösa) aktörer, hellre än att själv investera i utrustning och bygga upp kompetenser, som kanske ändå inte kan användas på heltid.

Men när det gäller tjänster där kommunen/landstinget har lång erfarenhet och väl uppbyggd kompetens att själv driva verksamheterna – som skola eller omsorg – är läget anorlunda. Om stora delar av sådana verksamheter i stället läggs ut på vinstdrivande företag betyder det ju att kommunen, utöver de kostnader den själv skulle haft för verksamheten, måste betala den extrakostnad som vinsten/ägarersättningen utgör. Eller anorlunda uttryckt, den ekonomiska rationaliteten i att lägga ut verksamheter där

kommunen har hög egen kompetens och tillräckligt utbyggd organisation, skiljer sig från rationaliteten i att köpa in verksamheter där privata utförare har högre kompetens och redan uppbyggd organisation.

Debatten i Sverige har förts som om detta faktum – att vinsten är en tillkommande kostnad utöver de faktiska produktionskostnaderna – inte existerar. Den bild som förmedlats är snarast att privata företag per definition alltid är mer effektiva än offentliga, och därför skulle de s a s finansiera sin egen vinst. Felet är att den bilden inte stämmer, åtminstone inte för sociala tjänster som vård, utbildning och omsorg.

Forskningen visar tydligt att det inte finns några systematiska kostnadsskillnader mellan privat och offentlig drift av sådant som vård, skola och omsorg (se nästa avsnitt). Det som kan göras billigt och bra i privat drift kan göras lika bra och billigt i offentlig regi. Vinsten blir därmed en tillkommande kostnad för den privata driften i alla de fall där kommuner och landsting har egen, väl upparbetad kompetens att driva verksamheterna själva.

Om man menar att de vinstdrivande företagen trots denna tillkommande kostnad tillför verksamheterna andra fördelar, som annars inte hade uppstått, kan man självklart motivera vinsten med det. Men då bör man också föra diskussionen med utgångspunkt i dessa övriga fördelar, inte i några föreställningar om att fler privata alternativ betyder totalt sett lägre kostnader.

B. Kontrollerbarheten

Svårt att precisera kraven

Alla utvärderingar – och all erfarenhet – säger att kontrakten med de privata utförarna måste vara tydligt preciserade, dvs. stat/kommun måste tydligt ange vad det är för krav som ställs och vilka tjänster som ska levereras. I annat fall finns alltid risken för att man får något annat, och kanske sämre, än det man tänkt sig.

Sådana preciseringar är inte svåra att göra när det gäller tydligt avgränsade uppgifter, där det också går att mäta resultatet någorlunda entydigt – som sophämtning, busstrafik eller byggprojekt. Det är i och för sig inte detsamma som att sådana preciseringar alltid görs på det sätt man borde. Likaså kan det brista i uppföljning, och det finns en del nedslående exempel på att det gör det möjligt för företag att fuska. Men då handlar det om att kommunen slarvar med preciseringar och/eller kontroll, inte att preciseringar och kontroll skulle vara för svåra att göra. Det avgörande är alltså att det för vissa typer av verksamheter går att skriva preciserade avtal med tydligt angivna åtaganden, som i sin tur går att kontrollera och följa upp – medan det i vissa andra fall är mycket svårare att göra det.

Sådana svårigheter att entydigt precisera de ställda kraven finns för verksamheter som på olika sätt handskas med människor, som barn- och äldreomsorg – eftersom kraven är många, sammansatta och delvis svåra att kvantifiera. Sådana svårigheter finns också för tjänster som kräver processer över lång tid, exempelvis utbildning eller mer avancerad sjukvård. Där det dröjer innan man kan utläsa resultaten. Svårigheterna att tydligt precisera och kvantifiera kraven motsvaras av liknande problem att utvärdera resultaten. Detta har lyfts fram i åtskilliga forskningsstudier; det diskuteras bland annat i SNS-studien *”Konkurrensens konsekvenser”*.

För att ta ett exempel: Den genomsnittliga betygsnivån i en skola har inte bara att göra med själva kvaliteten i undervisningen utan beror i inte obetydlig utsträckning – dessvärre nog t o m i växande utsträckning – på den sociala sammansättningen av eleverna. Det går alltså inte att utan vidare dra slutsatsen att en skola med högre betygs genomsnitt är ”bättre” än en skola med lägre genomsnitt; skillnaden kan bero på elevsammansättningen. Betyg är dessutom inte ens någon säker mätare på elevernas faktiska kunskaper, vilket diskussionen om betygsinflation visar.

Vad säger forskningen?

Forskningen pekar också på att effekterna av privatiseringar blir olika för tekniska respektive sociala tjänster. Redan 1991 kom Harvard-professorn John D Donahue med en omfattande studie, *The Privatization Decision: Public Ends, Private Means*, som analyserade effekterna av ett stort antal privatiseringar i USA under 1980-talet. (Boken finns utgiven på svenska med titeln *Den svåra konsten att privatisera*, SNS förlag.)

Donahues slutsatser var att flera villkor måste uppfyllas för att privatiseringar skulle ge de åsyftade effekterna: real konkurrens mellan flera producenter, effektiv kontroll av den löpande verksamheten och noggrann precisering av vilka krav som måste uppfyllas. Det senare visade sig alltså möjligt att göra vad gällde tekniska tjänster, som sophämtning och snöröjning, och där kunde man också visa på vissa positiva effekter (när övriga villkor också var uppfyllda). Sådana preciseringar var däremot mycket svåra att göra när det gällde sociala tjänster. Resultatet blev därför ofta ett antal icke-önskade effekter för kvaliteten, och Donahues slutsats var att man borde vara mycket försiktigt med att privatisera sociala tjänster.

I en nyligen presenterad dansk studie från det statliga forskningsinstitutet AKF, *Effects of Contracting out Public Sector Tasks*, går fyra forskare igenom närmare 4 000 studier på danska, norska, svenska och engelska av effekterna av privatiseringar. Deras slutsatser av denna genomgång överensstämmer med det Donahue kom fram till. AKF konstaterar att deras forskningsgenomgång pekar på att privatiseringar av tekniska tjänster kan ge vissa kostnadsänkningar, medan effekterna för kvaliteten är osäkra.

Däremot hittar man inga belägg för att privatiseringar av ”mjuka” tjänster som skola, vård och omsorg lett till lägre kostnader eller högre kvalitet.

Det senare konstateras också i den stora forskningsgenomgång, *Konkurrensens konsekvenser*, som kom från SNS (under visst rabalder) i höstas. Denna studie omfattar enbart sociala tjänster. Forskarnas slutsatser är att det inte går att belägga några effekter i form av lägre kostnader eller höjd kvalitet. European Observatory on Health Systems and Policies (ett forskningsinstitut inom EU), som jämfört effekterna av organisationsförändringar inom primärvården i flera europeiska länder, konstaterar likaså i en rapport från 2006:

”Although economist orthodoxy asserts that private providers are more efficient than public ones, no evidence of that emerges from the European experience”.

Det som, enligt flera studier, kan ha betydelse för kostnaderna är förekomsten av konkurrens, i meningen möjligheterna för medborgarna att välja vilken skola, vårdcentral, etc. de vill använda. Monopol som gör att producenten alltid är säker på ett visst kundunderlag och därmed på sina intäkter, är på det hela taget inte så bra för vare sig effektivitet eller kvalitet, och det oavsett vem som har monopolet.

Bryter man upp sådana monopol får man därför många gånger en inledande kostnadsenkning, som dock senare planar ut. Den rimliga tolkningen är att det är brytandet av monopolen, med de stelheter det kan ha inneburit, som är det avgörande. Kraven ökar på dem som driver verksamheterna att tänka över hur de arbetar och hur de använder sina resurser. Det betyder ofta större effektivitet – men när de ursprungliga stelheter väl brutits upp, stannar kostnadsenkningen av. Möjligen betyder dock konkurrensen att själva kostnadsutvecklingen dämpas, fast det förutsätter då att inte andra faktorer i stället driver på kostnaderna. Vilket mycket väl kan bli fallet om vinstintresset tillåts bli styrande (se nedan).

Men, och det är ett viktigt men, den kostnadsenkande effekten uppstår ur själva konkurrensen, eller om man så vill medborgarnas rätt att välja – och det gäller även om valet ”bara” står mellan olika offentliga drivna verksamheter, eller offentliga och ideella. Det avgörande är förekomsten av konkurrens, inte vilka som konkurrerar. Det förutsätter inte i sig vinstdrivande företag.

De refererade studierna gör ingen uppdelning mellan vinstdrivande och icke-vinstdrivande privata verksamheter, sannolikt därför att det underliggande materialet inte gör det möjligt. I några fall finns dock specifika studier av just vinstdrivande verksamheter inom den sociala sektorn.

- I en artikel i Läkartidningen (2012-01-24) redovisas en genomgång av ett antal forskningsstudier kring vinstdrivande respektive icke-vinstdrivande sjukhus främst i USA och Kanada; vinstdrivande sjukhus tenderade att uppvisa lägre effektivitet och sämre kvalitet än icke-vinstdrivande.
- I skolavsnittet i *Konkurrensens konsekvenser* redogörs för en betygsstudie, som visar att elever från vinstdrivande privata grundskolor tenderar att nå sämre resultat i gymnasiet än elever med samma grundskolebetyg men från kommunala respektive icke-vinstdrivande grundskolor. Resultaten tyder på en viss överbetygsättning i vinstdrivande skolor. Det bör dessutom ses i sitt sammanhang med att vinstdrivande skolor genomsnittligt sett har lägre lärartäthet än kommunala och icke-vinstdrivande; denna lägre personalstyrka är givetvis ett sätt att skapa större vinstmarginaler. Uppenbart får det effekter för kunskaperna, vilket döljs av en viss överbetygsättning – men visar sig som kunskapsbrister när eleverna kommer över till gymnasiet.

Eller sammanfattningsvis: Det mesta tyder på att det inte är några ekonomiska eller kvalitetsmässiga vinster förknippade med att byta offentligt driven verksamhet inom den sociala sektorn mot privat, vinstbaserad. Om man ändå ska göra det därför att det av någon annan anledning anses medföra fördelar, måste man gardera sig för de problem, som vinsten som styrmedel kan skapa.

C. Vilka problem skapar vinstintresset?

Intresset av att göra vinst styr på flera sätt verksamheten. Idealt handlar det om att företaget hittar ständigt nya och smartare sätt att arbeta på; reellt handlar det mera om val av lokalisering, val av grupper att vända sig till, att påverka efterfrågan uppåt eller att pressa framför allt personalkostnaderna (även när det inte är så smart).

Egentligen handlar det också här om en falsk analogi: Eftersom konsumenterna gynnas av konkurrens mellan vinstdrivande företag på vanliga, privat

finansierade varu- och tjänstemarknader med fungerande konkurrens och där utbud och efterfrågan regleras av prismetanismen, så har man föreställt sig att detsamma ska gälla för skattefinansierade marknader för sociala tjänster. Där prismetanismen alldeles uttryckligen **inte** ska reglera balansen mellan utbud och efterfrågan. Där producenterna tar betydligt lägre egna risker och, som regel, behöver satsa mindre av eget startkapital. Och där konkurrensen oftast fungerar rätt dåligt – det är inte lika enkelt att byta från ett äldreboende till ett annat som det är att byta från en livsmedelsbutik till en annan.

Med andra ord, förutsättningarna skiljer sig rätt ordentligt – vilket förklarar varför vinstintresset kan leda fullkomligt fel. ”*Det kräver ingen större eftertanke för att inse att manipulation och slöseri kan förekomma när en anonym och frånvarande tredje part (skattebetalarna) går in som mellanhand och finansierar alla transaktioner mellan producent och konsument*”, skriver Magnus Henrekson och Henrik Jordal från Institutet för Näringslivsforskning i rapporten *Vinster och privatiseringar i landet Lagom*.

Det här är några centrala problem vi möter i dag, där vinstintresset långt ifrån alltid styr åt andra håll än det samhällsekonomi och sociala hänsyn pekar ut:

- Privata etableringar som bestäms av lönsamhetsintresse kommer att

a/ till dominerande del ske i större tätortsregioner med stort befolkningsunderlag

b/ till dominerande del inriktas mot lönsamma/mindre kostsamma befolkningsgrupper

Etableringen av privata läkarmottagningar är ett tydligt exempel på både a och b. Konkurrensverket konstaterar i rapporten att ”*de flesta nya vårdcentraler har etablerats i tätorter*” – 55 procent har etablerats i områden som redan hade den högsta tillgängligheten till vård, medan en enda – motsvarande 0,5 procent – etablerats i glesbygd. Inom tätortsregionerna har sedan flest vårdcentraler kommit till i socialt stabila och väletablerade områden, färre i socialt utsatta områden (där hälsoproblemen är större...).

De fristående skolorna rekryterar till dominerande del elever från studiemedvetna hem. Få, om ens några, riktar sig medvetet till elever med studieproblem.

- Vinstintresset innebär att producenten, i alla de fall detta är möjligt, försöker påverka efterfrågan uppåt – även när det innebär onödigt förbrukning. Därmed drivs, förstås, kostnaderna upp, och drar i sämsta fall bort resurser från mer angelägna verksamheter.

Den här möjligheten att öka efterfrågan är särskilt tydligt när det gäller det som ekonomerna kallar trovärdighetsvaror, dvs. varor/tjänster där producenten har ett tydligt kunskapsöverläge och där varan/tjänsten är så viktig för köparen att den inte vill riskera att gå emot producentens råd. Ett typexempel är sjukvården; säger läkaren att det behövs ett återbesök, säger patienten knappast nej. Har läkaren ekonomiska intressen av fler återbesök, blir det följaktligen fler sådana – vilket alla studier klart visar.

En variant på detta är en överrapportering – i praktiken fusk – till

”Vinstintresset innebär att producenten, i alla de fall detta är möjligt, försöker påverka efterfrågan uppåt – även när det innebär onödigt förbrukning.”

uppdragsgivaren, som när Securitas överrapporterade antalet biljettkontroller i Stockholms T-bana. I det fallet kan man skylla på ett aningslöst ersättningsystem som dessvärre inbjöd till den typen av agerande – vilket, med tanke på hur mycket det talas om vikten av incitament, är bra att vara medveten om.

- Vinstintresset innebär samtidigt och särskilt i de fall där efterfrågan inte kan expanderas och öka intäkterna, exempelvis för att platsantalet på ett äldreboende eller en förskola är begränsat, en klar strävan att sänka kostnaderna – även om det inte gynnar kvaliteten.

Carema-skandalen handlade om just detta – företaget skar i bland annat material- och personalkostnader för att den vägen öka vinstmarginalen. Privata äldreboenden har lägre fast bemanning och fler timanställda, vilket också är ett sätt att hålla nere kostnader och öka vinstmöjligheterna; i det här fallet kan man nog tycka att vinsterna görs på personalens bekostnad. Att vinstdrivande friskolor har lägre lärartäthet, och lägre andel behöriga lärare, förklaras också av strävan efter vinst; med lägre personalkostnader men med samma fastprisersättning från kommunen, får man ju ett överskott. Att det kan ha fått effekter för elevernas reala kunskaper – om än inte deras betyg – visades tidigare i texten.

Eller sammanfattningsvis, för att återigen citera *Vinster och privatiseringar i landet Lagom*:

”Det finns något yrvaket över alliansregeringen när det börjar gå upp för dem att en generös betygsättning har blivit ett konkurrensmedel bland skolorna, att det tummas på bemanningen i äldreomsorgen, att vårdcentraler bokar in återbesök med sikte på patientsättningen, och att det finns förskolor som håller regelrätta intervjuer med föräldrarna för att avgöra vilka barn som ska gå före i kön till de skattefinansierade platserna.”

Till dessa generella problem med vinsten som styrmekanism kommer de specialproblem som uppstått därför att ett väl grovmaskigt regelverk gjort det litet för lätt att göra tämligen goda vinster. Det har dragit till sig de mångnationella riskkapitalbolag, som nu slår ut de lokala producenter och småföretag, som man en gång i världen föreställde sig skulle vara de som svarade för de privata verksamheterna i den skattefinansierade välfärdssektorn. Och som oftast står för ett genuint intresse för verksamheten snarare än för vinsten, medan verksamheten för riskkapitalbolagen mest verkar vara instrumentell för vinsten.

Jag har flera gånger tidigare skrivit att det är svårt att se några egentliga fördelar med att tillåta vinstutdelande företag inom välfärdssektorn; de skapar mer av problem än vad de tillför av välfärdsvinster. LO:s linje är den mest konsekventa i ljuset av de erfarenheter som hittills gjorts.

Men i den mån man ändå anser att det har fördelar att medge vinstutdelning, alternativt tror att det inte går att vrida klockan tillbaka, är det nödvändigt med en ordentlig översyn av regelverket, baserat på en realistisk analys av hur vinst som styrmedel faktiskt fungerar och hur det i sin tur påverkar verksamheterna. Det behövs förändringar bland annat i ersättningsreglerna, det krävs nya och bättre instrument för uppföljning och utvärdering, ökade möjligheter att snabbt stänga av olämpliga producenter, större möjligheter att styra lokaliseringarna, skärpta regler får sådant som bonusar och styrelsearvoden och gärna en ny form av bolagsordning avseende privata bolag inom den skattefinansierade sektorn.

För oavsett vad man kommer till för slutsatser när det gäller vinstutdelningen, ska utgångspunkten för de skattefinansierade verksamheterna vara vad som ger det bästa re-

sultatet för pengarna – både vad avser fördelarna för de personer som använder tjänsterna och för de samhälleliga värden, exempelvis en likvärdig skola, som också är ett argument för att dessa tjänster betalas just skattevägen.

Utgångspunkten kan inte vara producenternas önskemål om tillgång till de skattebetalda marknaderna på goda villkor – något som i rätt stor utsträckning faktiskt varit utgångspunkten hittills.

Inte minst har det varit – och är – skälet till det stora intresset från det privata näringslivet att komma in på den skattefinansierade sektorn: de goda möjligheterna till vinst. Man ska alltså vara medveten om att det finns starka ekonomiska intressen involverade i hela debatten om vinst i välfärden – inte bara osjälvisk omtanke om verksamheterna och skattebetalarna.

När Svenskt Näringsliv nu tillsätter en egen stor arbetsgrupp för att ”främja kvalitet, effektivitet och valfrihet” inom välfärdssektorn genom att utnyttja det privata näringslivets förmåga att utveckla just detta ska man ta det för vad det är – en (oro)ad reaktion mot den växande kritiken mot privatiseringarna och ett försök att slå tillbaka mot den. För att med det skydda de egna ekonomiska intressena.

Men om Svenskt Näringsliv verkligen vill skydda fortsatta privata inslag i den offentlig-finansierade sektorn borde de börja med att gå igenom hur de uppenbara brister och problem, som är anledningen till den växande kritiken, ska kunna åtgärdas. Det hjälper inte att hävda att privata företag kan ställa upp med goda erfarenheter, i ett läge där allt fler reagerar mot de mycket tydliga dåliga erfarenheterna!

Anne-Marie Lindgren

tidigare utredningschef i Arbetarrörelsens Tankesmedja

info@ts.lo.se • www.a-smedjan.se

Barnhusgatan 16, 3 tr, 111 23 Stockholm • 08-796 25 00